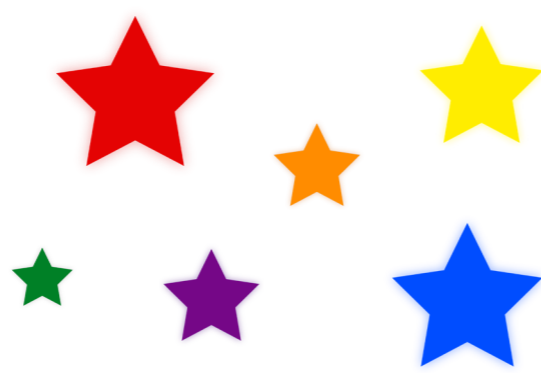

Rolling Stone

*Queer pionier en
hitwonder Lil Nas X*

Van blues naar country-trap

Door Isabella van den Berg

Queer-invloeden in populaire muziek: over hoe queerheid zich ontwikkeld heeft in muziek.

Queer invloeden in muziek zijn eigenlijk niets nieuws. Een eeuw geleden werd queerheid ook al bezongen in muziek. Toch is er in de afgelopen jaren een verschuiving te merken geweest in hoe queerheid wordt geuit in voornamelijk popmuziek. Subtiele toespelingen en geniepigheid hoeft niet meer in het moderne muzikale landschap. Queerartiesten als Lil Nas X, Sam Smith en Lady Gaga scoren nog steeds even grote hits als altijd ondanks hun verbondenheid aan queerheid. Ongegeneerd wordt door hen en vele anderen gezongen over persoonlijke verhalen over queer zijn. Door middel van muziek, maar ook door beeld en tekst wordt er een nieuwe norm voor de muziekindustrie gecreëerd.

Maar hoe zit dat met die 'queerheid' in muziek? In deze productie maak je een reis door verschillende momenten voor queerheid in muziek: in het heden en verleden, én je maakt kennis met het moderne boegbeeld voor queerheid in de hitlijsten: Lil Nas X die je kunt zien shinen op de voorpagina.

Dit artikel wordt begeleid door een tijdlijn die belangrijke momenten voor queerheid in muziek vertellen én is vergezeld met een speciaal gecreëerde playlist met nummers van alle artiesten die in dit artikel voorkomen. Scan de QR-code om je al lezend meer te verdiepen in queerinvloeden in muziek!

SCAN MIJ!

TIJDLIJN

1928

Vroeg voorbeeld van LHBTQ-lyriek: Bluesmuzikant Ma Rainey met 'Prove It On Me Blues'

1976

Elton John spreekt open over (bi)seksualiteit in Rolling Stone

1977

'Gay-anthem' 'I Was Born This Way' van Motown-artiest Carl Bean

Inmiddels zijn er genoeg muzikartiesten die open zijn over hun seksualiteit en hun ervaringen. Zo is pop-superster Sam Smith in 2019 uitgekomen als non-binair, en stelde zo de wereld daarvan op de hoogte. Ook singer-songwriter Clairo onthulde dat jaar 'niet hetero' te zijn in een interview.

Toevallig was het jaar 2019 er eentje waar muzikanten van allerlei genres en achtergronden hun queerheid konden toe-eigenen in zowel hun muziek als in het publieke bewustzijn, en weigerden zich in te houden op basis van de toch wel traditionele werkwijze van de industrie die er bestaat over publieke figuren en seksualiteit. Op die manier ontstond zichtbaarheid in de mainstream waar queer-muzikfans zo wanhopig naar op zoek waren.

★ LHBTQ-BOEGBEELD IN DE HITLIJSTEN: LIL NAS X

Het moderne boegbeeld van queer-representatie in muziek is weggelegd voor Lil Nas X. De manier waarop hij zijn coming out heeft gehad, daarna zijn carrière heeft voortgezet en hoe hij zichzelf naar de buitenwereld presenteert, is buitengewoon belangrijk voor het normaliseren van andere identiteiten en seksualiteiten in de muziekindustrie. Dus hoe is Lil Nas X's coming out eigenlijk gegaan? En waar staat hij nu?

Montero Lamar Hill, geboren in 1999, staat beter bekend als Lil Nas X. De Amerikaanse rapper en zanger brak in 2019 door met de enorme hit Old Town Road. In zijn tienerjaren bracht Hill veel tijd online door; op het internet. Hij hoopte op die manier een aanhang op te bouwen als internetpersoonlijkheid om zijn werk te pro-

moten, maar hij wist niet waar hij zich creatief op wilde richten. Zoals velen van zijn generatie opgegroeid zijn met het internet, had ook Hill zijn eigen wereld erop gecreëerd. In een eerder Rolling Stone-interview verklaarde Hill dat hij comedyvideo's maakte: "Eerst op Facebook, toen ging ik naar Instagram en toen sprong ik op Twitter, waar ik echt een meester was." Dat was de eerste plaats waarop Hill viraal kon gaan.

MUZIEK ALS SUCCES

In 2018 belandde Lil Nas X op muziek als een pad naar succes, en begon met het schrijven en opnemen van liedjes. Dat jaar stuitte hij op de beat die het nummer Old Town Road zou worden. Er zit trouwens een Nederlands tintje aan het nummer: Lil Nas X kocht de beat van Nederlandse producer YoungKio voor een tiental dollars. Verdergaand op Lil Nas X's online aanwezigheid, begon hij met het maken van memes om het nummer te promoten. Lil Nas X zegt zo'n 100 memes te hebben gemaakt ter promotie van het nummer. Als gevolg hiervan belandde het country-geïnspireerde Old Town Road op de populaire filmpjes-app TikTok.

Lil Nas X's debuut-single kwam binnen op nummer 83 in de Billboard Hot 100 hitlijst, en is later naar nummer 1 geklommen en daar 19 weken gebleven.

In de Nederlandse top 40 heeft Old Town Road in 2019 ook nummer 1 behaald. Hoewel dit nog niets te maken heeft met Lil Nas X's seksualiteit of coming out, is het wel hetgeen wat hem definitief op de kaart heeft gezet.

COMING OUT

Op 30 juni 2019 trad Lil Nas X op op het bekende Engelse muziekfestival Glastonbury waar hij in een iconische performance met Billy Ray Cyrus en Miley Cyrus hitsingle Old Town Road ten gehore bracht. Diezelfde dag liet Lil Nas X de wereld weten homoseksueel te zijn via Twitter. Toevallig was dat ook de laatste dag van Pride Month. De tweet luidde:

Later deelde Lil Nas X dat hij dacht dat hij het duidelijk had gemaakt: sommige songteksten en regenboogreferenties op de albumhoes van zijn EP hadden de doorslag moeten geven.

Zoals te lezen is in zijn tweet was hij zich ervan bewust dat zijn carrière drastisch kon veranderen door deze openbaring, zoals bij andere muzikartiesten is gebeurd waarvan vermoed werden homoseksueel te zijn. Lil Nas X erken-

de destijds dat LHBTQ'ers 'niet echt' geaccepteerd worden in hiphop- of countrymuziek. Voor Lil Nas X was het niet zomaar iets, om openbaar te spreken over zijn seksualiteit. Hij heeft onthuld dat hij twijfelde om uit de kast te komen als zijn doorbraaksingle Old Town Road niet zo'n groot succes had gehad in 2019.

Enkele weken voor hij zijn coming-out deelde via Twitter, kwam hij uit de kast voor zijn vader en gaf toe: "Het is iets dat ik waarschijnlijk nooit zou hebben gedaan als ik nog bij mijn ouders woonde."

GEVOLGEN VOOR DE RAPPER

De reacties op Lil Nas X's coming out waren overwegend positief, maar waren niet geheel vrij van homofobe reacties op social media. Er kwam ook kritiek op hem vanuit de hiphopgemeenschap, die over het algemeen niet heel acceptierend is rondom homoseksualiteit. Want gezien het genre waar Lil Nas X zich voornamelijk over ontfermd hiphop, en in het geval van Old Town Road country is, is het geen verrassing dat zijn coming out in dat opzicht onzeker was.

Van de ene op de andere dag werd de rapper de grootste homo-popster van het moment. Dat hij dat deed in de geest van hiphop en country, genres die historisch gezien queerartiesten hebben afgestoten, was baanbrekend.

Hierop volgend, in juli 2019, sprak Time Magazine Lil Nas X uit als één van de 25 meest invloedrijke mensen op het internet vanwege zijn 'wereld-

wijde impact op social media' en 'algemene vermogen om nieuws te genereren.'

Na zijn coming-out heeft de rapper LHBTQ-thema's in zijn werk omarmt. Behorend bij Lil Nas X's debuutalbum uit 2021, is er de leadsingle Montero (Call Me By Your Name). Het nummer staat bekend om zijn queer-thema's, waaronder de seksueel expliciete homoseksuele teksten, de seksueel geladen muziekvideo die Lil Nas X in een aantal bijbels-geïnspireerde scènes toont; waaronder de rapper die op een stripperpaal naar de hel afglijdt en een lapdance geeft aan Satan. Een deel van de naam van het nummer ontleent zich daarnaast ook aan het LHBTQ-romantische boek Call Me By Your Name van auteur André Aciman en de gelijknamige film uit 2017.

1978

Tom Robinson zingt over seksualiteit in 'Glad To Be Gay'

1978

Y.M.C.A.: Nummer over gay-cultuur door disco-groep The Village People

1983

De video bij 'Relax' van Frankie Goes To Hollywood is duidelijk queer

1984

Queen brengt de video voor 'I Want To Break Free' uit, met de bandleden in jurken

In aanloop naar de release van Montero (Call Me By Your Name) sprak Lil Nas X in een interview over zijn hervonden zelf-

vertrouwen nadat hij zich vrij kon uiten in zijn nieuwe muziek. Hiermee wordt meer vertegenwoordiging van queerheid verschaft in

mainstream en populaire muziek. Op zijn beurt zorgt dat voor meer steun en normalisering.

★ EEN REIS DOOR HET VERLEDEN

Vroeger werd het stigma op queerheid in muziek ook aangepakt. Grote namen als David Bowie, Freddie Mercury en Elton John veranderden lang vóór de komst van Lil Nas X het muzieklandschap door middel van hun video's, uiterlijk, teksten en uitspraken.

BEGINNEND BIJ BLUES

Maar waar is het begonnen? Een duidelijk voorbeeld van queerheid in muziek is terug te vinden in de blues, zo'n 100 jaar geleden. Daar is Ma Rainey's 'Prove It On Me Blues' een duidelijk voorbeeld van. In dit voorbeeld van LHBTQ-lyriek is haar bisexualiteit goed gedocumenteerd en het nummer gaat hoorbaar over genderexpressie.

In de tekst van het nummer is het terug te lezen:

**"Where she went, I don't know
I mean to follow everywhere she goes;
Folks say I'm crooked.
I didn't know where she took it
I want the whole world to know."**

- Ma Rainey – Prove It On Me Blues (1928)

Naast Ma Rainey zijn er echter weinig andere muzikanten die ofwel openlijk dan wel niet-openlijk queer waren, in die tijd of ervoor. Toch was er rond de tijd van Ma Rainey nog een andere blues-zangeres die niet vies was van queer-thematiek in songteksten. Dat was Lucille Bogan, artiestennaam Bessie Jackson, die met haar muziek algemeen beschouwd werd als 'dirty blues'-muzikant vanwege de seksueel expliciete teksten.

Bogan's nummer 'B.D. Woman's Blues', gaat over zogenaamde 'bull dykes' of 'bull daggers' (B.D.) (slang voor lesbiennes), met de tekst:

**"Comin' a time, B.D. women
ain't gonna need no men
They got a head like a sweet angel
and they walk just like a natural man."**

- Lucille Bogan - B.D. Woman's Blues (1935)

Vooraf de blues en jazz waren verbonden met queerthema's in de muziek. Een aantal decennia later nam queerheid in muziek een iets duidelijkere vorm aan.

PLAYLIST

SCAN MIJ!

JAREN '70 EN '80

Dit is binnen genres die in die tijd populair waren, en nu nog steeds bekend zijn onder een groot publiek, namelijk disco en glamrock van de jaren '70. Deze genres boden in die tijd een platform voor expressie van gender- en seksuele non-conformiteit.

Disco-muziek werd alom gespeeld in homoclubs en werd daardoor ook beïnvloed. Juist daardoor ontstond er een terugslag: omdat het zo queer was. Maar door de grote hits binnen het genre bleef queerheid een hand hebben, ook binnen andere muziekgenres.

De muziek en bijbehorende beelden van de jaren '70 en '80 hielpen mee om een meer opvallende vertegenwoordiging van LHBTQ-mensen in de mainstream te krijgen. Het anthem 'I Was Born This Way' van Motown-artiest Carl Bean hielp hier bijvoorbeeld bij, evenals het nummer 'Glad To Be Gay' van Tom Robinson uit 1978.

QUEERBAITING IN HET KORT

Met de groeiende aanwezigheid van LHBTQ-artiesten in de muziek, ontstaan ook minder leuke kanten. Zeker met de reikwijdte van het internet en social media, want daar is 'queerbaiting' ontstaan. Queerbaiting is een relatief jong fenomeen, en is gestegen in populariteit door de groei van LHBTQ-uitingen in media, waaronder in muziek. Simpel gezegd betekent dat wanneer er meer van iets is, er ook meer gebruik (of misbruik) gemaakt van kan worden.

In het kort kan queerbaiting worden omschreven als wanneer een publiek figuur profiteert van het vermoeden dat er een romantische relatie in het spel is met een persoon van hetzelfde geslacht omwille van publiciteit. In 2019 bracht zangeres Ariana Grande bijvoorbeeld het nummer 'Monopoly' uit, waarin ze zingt: "I like women and men", er ontstond een storm op social media, want Grande had eerder nog nooit iets over haar seksuele geaardheid geuit: waarom nu wel? En zonder enige uitleg of context? Zou ze het zingen om het publiek uit te tent te lokken? Is dat wel eerlijk?

Om die reden is zoiets als 'queerbaiting' een complex onderwerp: het roept veel vragen op, met vaak weinig antwoorden.

1984

'Smalltown Boy' van Bronski Beat gaat over een homoseksuele jongen die te maken krijgt met eenzaamheid en onbegrip

1990

Madonna scoort met 'Vogue' een hit. Het nummer wordt een anthem voor de LBHTQ-gemeenschap

1993

"You Better Work!" Dragqueen RuPaul brengt het nummer 'Supermodel' uit

1998

Zanger George Michael spreekt voor het eerst over zijn seksualiteit in een interview

2011

Lady Gaga brengt 'Born This Way' uit. Geïnspireerd op het werk van Carl Bean, is dit een positief pleidooi over jezelf zijn

MEER QUEERUITINGEN

Op beeld kwamen er ook steeds meer queer-thema's naar voren in de mainstream: de muziekvideo bij 'Relax' van Frankie Goes To Hollywood uit 1983 bijvoorbeeld. Of de jurken in de videoclip van Queen's 'I Want To Break Free'.

Die eerste heeft trouwens heel wat stof doen opwaaien. Na de release bracht de single van Frankie Goes To Hollywood de top 40 zowat in de war. Inkomende BBC Radio 1 DJ Mike Read die bezwaar maakte tegen de uitdagende beelden en teksten van het nummer. Hij weigerde 'Relax' te draaien tijdens zijn uitzendingen en vervolgens verbood de BBC het nummer van radio en televisie. Maar deze negatieve publiciteit heeft 'Relax' enorm populair gemaakt, het nummer klom naar nummer 1 en bleef daar een aantal weken.

Andere seksuele geaardheden werden ook langzaam meer besproken. Zo sprak grootheid Elton John over zijn (toen nog) bisexualiteit in een uitgave van Rolling Stone uit 1976 en heeft zanger David Bowie meerdere statements gemaakt over zijn seksualiteit:

Als eerst in 1972 met de woorden: "I'm gay and always have been, even when I was David Jones." Daarna als bisexueel in 1976 en uiteindelijk als 'closet heterosexual' omdat het "een grote fout was om zich publiekelijk als bi te identificeren". Bowie's seksuele geaardheid leek net zo vloeïend als zijn genderexpressie.

Ondanks dat Bowie niet de eerste Engelse artiest was die sprak over homoseksualiteit, baande hij wel de weg bij het conceptualiseren van popmuziek door middel van de LHBTQ-identiteit. En, Bowie heeft laten zien dat non-conformiteit cool kon zijn.

VOORTZETTING

In de jaren '80 en '90 zette dit zich voort, zoals te zien is in de tijdlijn. In 1990 bracht Madonna bijvoorbeeld het nummer 'Vogue' uit, vergezeld met een videoclip waarbij gehint wordt naar homoseksuele identiteit. Ondanks de angst van de muziekindustrie over haar imago, scoorde Madonna met het nummer een megahit omdat haar 'homovriendelijke' imago gewaardeerd werd door het LHBTQ-publiek.

Veel later, in 2012, wordt het nummer 'Same Love' van Macklemore & Ryan Lewis beschouwd als belangrijk omwille van de acceptatie van de LHBTQ-gemeenschap. De tekst pakt duidelijk homofobie en hypocrisie aan van de kerk, de media en popcultuur:

**"The right-wing conservatives think it's a decision
And you can be cured with
some treatment and religion"**

En:

**"If I was gay, I would think hip-hop hates me
Have you read the YouTube comments lately?
"Man, that's gay" gets dropped on the daily"**
– Macklemore & Ryan Lewis – Same Love (2012)

Muziek is altijd een manier geweest om meningen te uiten en om te vechten voor gelijke rechten. Maar het was niet altijd een makkelijk pad om te bewandelen en het was moeizaam om queerheid in de mainstream te krijgen.

Tegenwoordig zetten genoeg artiesten zich in voor deze zaak: maar wie zijn dat dan, buiten de veelbesproken Lil Nas X?

★ HEDENDAAGSE QUEERUITINGEN IN MUZIEK

In het huidige muzikale landschap zetten artiesten zich dus ook in om queer-representatie te vergroten. Frank Ocean bijvoorbeeld, die met zijn album Channel Orange uitkwam voor zijn seksualiteit en daarmee een Grammy won voor Best Urban Contemporary Album. En zangeres en producer SOPHIE, die vorig jaar overleed: ze stond bekend om haar elektronische visie op popmuziek en gold als een icoon van de transgemeenschap.

Dus wat is er allemaal gaande in de huidige muziekwereld in combinatie met positieve queer-representatie?

2012

Het reflectieve 'Same Love' van Macklemore & Ryan Lewis maakt een krachtig statement over relaties tussen personen van hetzelfde geslacht

2013

Protestlied 'Take Me To Church' van Hozier laat een vervolg homostel zien in de videoclip

2015

Hayley Kiyoko breekt door met popnummer 'Girls like Girls'

2021

Met 'Montero (Call Me By Your Name)' heeft Lil Nas X zijn plaats als LHBTQ-icoon verdiend

ZICHTBAARHEID IN POPMUZIEK

Een voorbeeld waar de plank wordt misgeslagen wat positieve representatie betreft is het nummer 'I Kissed A Girl' van Katy Perry uit 2008. Het thema van het lied is in de titel duidelijk, maar het slaat niet op de LHBTQ-vriendelijkheid waarnaar wordt gestreefd. Tegenwoordig zingen artiesten over hun eigen ervaringen op een minder aanstootgevende manier, zoals Lady Gaga met 'Born This Way' uit 2011. Dat nummer is geïnspireerd op Carl Bean's 'I Was Born This Way' uit 1977, waarin Lady Gaga zingt:

**"No matter gay, straight, or bi
Lesbian, transgender life
I'm on the right track, baby
I was born to survive"**

- Lady Gaga – Born This Way (2011)

De zichtbaarheid van LBHTQ-invloeden in popmuziek is blijven groeien mede dankzij artiesten die uit de kast zijn gekomen voor een toegewijde fanbase. En tegenwoordig speelt social media ook een grote rol bij queerheid in muziek. Met platforms zoals YouTube, Instagram, TikTok en een aantal jaar terug Tumblr, hoeven artiesten hun seksualiteit niet te verbergen om hun carrière te behouden. Zo kwam in 2013 bijvoorbeeld muzikant Troye Sivan in een zelfgemaakte YouTube-video uit de kast. Nu maakt de Australische Sivan muziek waarin hij open is over zijn seksualiteit.

SOCIAL MEDIA

Door de invloed van social media worden sommige muzikartiesten aangewezen als boegbeelden voor de LHBTQ-gemeenschap. Zoals Halsey, wiens nummer 'Strangers' als "biseksueel volkslied" werd verkozen:

**"She doesn't look me in the
eyes anymore;
Too scared of what she'll see,
somebody holding me"**

- Halsey – Strangers (2017)

'Strangers' is het eerste nummer waarbij Halsey openlijk schreef met vrouwelijke voornaamwoorden in plaats van genderneutrale voornaamwoorden in eerdere nummers.

Daartegenover werd zangeres Hayley Kiyoko gekroond tot 'lesbian Jesus' en werd het jaar 2018 omgedoopt tot #20GAYTEEN. Dit allemaal omdat Kiyoko's liedjes de queer-vrouwelijke ervaring aan de orde stellen. In 'What I Need' zingt Kiyoko:

**"I only want a girl who ain't
afraid to love me
Not a metaphor of what
we really could be
Oh, I ain't putting on a show"**

- Hayley Kiyoko – What I Need (2018)

Omdat uitingen van queerheid in muziek kunnen bijdragen aan sociale veranderingen, gaat het hand in hand met activisme. Zangeres Hayley Kiyoko zei dit daarover tegen The New York Times: "Ik was op mijn eigen reis. Voor mij is het uit noodzaak geweest. Ik denk dat voor de meeste mensen die hun leven als activist hebben geleefd, het uit noodzaak is."

"Toen ik mijn videoclip voor 'Girls Like Girls' uitbracht, was dat uit noodzaak voor mezelf."

Als ze haar queerheid niet actief had verwerkt in haar muziek, had ze het waarschijnlijk nooit gedaan: "Het schrijven van 'Girls Like Girls' was de eerste keer dat ik over meisjes schreef, zelfs tegenover mezelf. Ik schreef muziek in mijn slaapkamer, en ik schreef in de angst dat iemand de tekst zou vinden. Ik was het meest bang om over meisjes te schrijven, dus het schrijven van dat lied was erg louterend. Ik moest mezelf actief dwingen om dat te doen, om die grens te doorbreken die ik voor mezelf had neergezet."

YEARS & YEARS

Ook de Britse act Years & Years zet zich in voor LHBTQ'ers. Nu het drietal uit elkaar is, gaat Years & Years verder met alleen frontman Olly Alexander. Olly, die zelf homoseksueel is, deelt veel over zijn eigen ervaringen. Zo heeft hij een documentaire gemaakt over homoseksualiteit en psychische moeilijkheden die daarbij kunnen komen kijken. In de documentaire, die gemaakt is door BBC Three en in 2017 is uitgekomen, gaat Olly samen met een aantal jongeren op een zoektocht die parallel lopen met Olly's eigen strijd: van homofobie tot eet- en angststoornissen en depressie.

Olly Alexander is erg actief in het in beeld brengen van de LHBTQ-gemeenschap.

Naast muzikant is hij ook acteur en speelde hij een hoofdrol in de bekroonde serie 'Its A Sin'. Met 27 award-nominaties en 9 gewonnen prijzen, is de Britse dramaserie een nieuw icoon geworden in het afbeelden van een realistische gayscene van de tijd waarin de serie zich afspeelt, en waarbij het draait om het leven van drie jonge homoseksuele mannen tijdens de aids crisis van de jaren '80.

Maar in zijn muziek zit Olly Alexander ook niet stil. Years & Years werd in 2015 bekend door de single 'King'. In veel van Olly's teksten neemt hij geen blad voor de mond en verwijst hij zonder problemen naar mannen door het gebruik van mannelijke voornaamwoorden. Zoals in het nummer 'Sanctify' van het tweede Years & Years album uit 2018:

**"You don't have to be straight with me
I see what's underneath your mask
I'm a man like you
I breathe the richness of the dancer's dance"**
- Years & Years – Sanctify (2018)

SUCCES IN DE MAINSTREAM

Tegenwoordig zijn openlijke Pride-nummers die specifiek over queer-ervaringen gaan, met succes mainstream geworden. Van Lady Gaga's 'Born This Way' tot Troye Sivan's 'Bloom' tot Lil Nas X's 'Montero (Call Me By Your Name)'. Deze artiesten zijn in staat om te zingen over hun eigen ervaringen en om het bewustzijn van de strijd van de LHBTQ-gemeenschap te vergroten. Zij bepalen met hun muziek het huidige popmuzieklandschap.

Artikel geschreven door Isabella van den Berg.

Alle gebruikte afbeeldingen behoren tot hun rechtvaardige eigenaren.

Voorpagina bewerkingen, illustratie van discobal en opmaak door auteur.

Foto voorpagina door Heather Hazzan voor Variety Magazine (2021).

Songteksten komen van genius.com. Illustraties van muzikanten (pagina 3

& 5) door @johnstocker_vector van Freepik.com. Advertentie op pagina 12

is fictief en gemaakt door de auteur.

**VERGEET DE PLAYLIST NIET
DIE BIJ DEZE PRODUCTIE HOORT**

VEEL LUISTERPLEZIER!

Advertentie

\\ CONCERT
LAAGLAND \\

ZAT // ZON //
23 JULI 24 JULI
2022 // 2022 //

ROCK FESTIVAL CRK

DE KAARTVERKOOP START VRIJDAG 28 JANUARI 2022
VIA [MOJO.NL](https://www.mojo.nl)